

เทศบาลตำบลป่าซาง

แผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต

ประจำปี พ.ศ. 2569

เทศบาลตำบลป่าซาง
อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

คำนำ

การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ได้ให้ความสำคัญกับ “การบริหารจัดการความเสี่ยง” ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ในการผลักดันให้องค์กรภาครัฐขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ และเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง (High Performance Organization) นอกจากนี้การบริหารจัดการความเสี่ยงยังเป็นกระบวนการสำคัญในการชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่กำหนด ทั้งนี้พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ.2561 มาตรา 79 ได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายในการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด นำการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในมาใช้เป็นเครื่องมือและกรอบแนวทางในการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance and Clean Thailand)” ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เทศบาลตำบลป่าซางตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสี่ยงด้านการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงาน จึงได้จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ.2569 ขึ้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนากการทำงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลโดยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและการทุจริตเพื่อสร้างความโปร่งใสและลดโอกาสการเกิดการทุจริตในทุกระดับ ทั้งนี้มาตรการที่กำหนดไว้จะช่วยให้บุคลากรได้ปฏิบัติตามแนวทางที่โปร่งใสและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตนี้จะช่วยให้บุคลากรทุกระดับได้นำไปสู่การปฏิบัติจริงเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้รับบริการ และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ซื่อสัตย์สุจริตต่อไป

เทศบาลตำบลป่าซาง
อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

สารบัญ

แผนบริหารการจัดการความเสี่ยง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	1
1.2 วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	1
ส่วนที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	3
2.1 กรอบแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	3
2.2 นิยามหรือความหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	5
2.3 ประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	6
2.4 ปัจจัยสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	7
ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลป่าซาง	8
3.1 การคัดเลือกกระบวนการ หรือขั้นตอนการดำเนินงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต	8
3.2 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	8
3.3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	9
3.4 การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต	11
3.5 การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตหรือแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	13
3.6 การจัดทำรายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	15
ส่วนที่ 4 แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลป่าซาง	16
4.1 การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2569	16
4.2 แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2569	23

ส่วนที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นให้ภาครัฐ มีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีตัวชี้วัดสำคัญ คือ ค่าคะแนนดัชนี การรับรู้การทุจริตของ ประเทศไทยจะต้องอยู่ในอันดับ 1 ใน 20 หรือมีคะแนนประมาณ 73 คะแนน ภายใน ช่วงปี พ.ศ.2576-2580 โดยในแผนย่อยที่ 1 การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการปรับ “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริต และประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ โดยการพัฒนาเครื่องมือเพื่อสร้าง ความโปร่งใส มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม และมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและเท่าทัน ต่อพลวัตของการทุจริต รวมถึงการประเมินความเสี่ยง ด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบหรือแนวทาง ในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงาน ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต รัฐบาลได้ให้ ความสำคัญต่อการสกัดกั้นการทุจริต โดยถือเป็นวาระแห่งชาติ โดยเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2560 นายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใน ภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) รัฐบาลประกาศให้ปี พ.ศ.2560 เป็นปีแห่งการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ ต่อต้านการรับสินบนทุกรูปแบบ อีกทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ (พ.ศ.2561-2565) ประเด็นปฏิรูปที่ 2 ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ (ศปท.) ดำเนินการวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบใน ส่วนราชการเป็นประจำทุกปี และรายงานผลการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา หรือตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กร จะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริตองค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการยับยั้งความ เสียหายที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วเพราะมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่เหมาะสมและ สมเหตุสมผล หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต เทศบาลตำบลป่าซางเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรม สาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นได้เห็นถึงความสำคัญในการป้องกันการทุจริตและประพฤติ มิชอบ จึงได้มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เพื่อป้องกัน และลดโอกาสการทุจริตได้อย่างแท้จริงอันจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นให้กับประชาชน ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่างๆ ภายในเทศบาลตำบลป่าซางที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไป ได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมี ธรรมาภิบาล

1.2 วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ทั้งนี้การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่ เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ดังนั้น การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเปรียบเสมือนการ ตรวจสุขภาพองค์กรก่อนที่จะเกิดโรคเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีดังนี้

1) เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยง (Pre-emption) เป็นการสร้างระบบป้องกันเพื่อลดโอกาส (Opportunities) ที่จะนำไปสู่การทุจริตหรือประพฤตินิชอบทั้งการรับสินบน การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม

2) สร้างความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparency) เป็นการส่งเสริมการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3) เพิ่มประสิทธิภาพองค์กร (Efficiency) เป็นการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความรัดกุม ลดจุดอ่อนที่จะเปิดช่องให้เกิดการทุจริต

4) สร้างวัฒนธรรมองค์กร (Culture) เป็นการปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตให้กับบุคลากร

5) การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) เป็นการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าทำให้เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ความเสียหายจะลดลง

ส่วนที่ 2

แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง

2.1 กรอบแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตมาเป็นกรอบในการดำเนินการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) หลักการที่สำคัญ (Key Principle) ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย 5 หลักการ ดังนี้

1.1) หลักการที่ 1 : เน้นความเสี่ยงการทุจริตหลัก การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะประเมินเฉพาะความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นภารกิจหลักของหน่วยงาน

1.2) หลักการที่ 2 : การคาดการณ์ในอนาคต การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นการคาดการณ์ในอนาคตไม่ใช่เป็นการประเมินสิ่งที่ปัญหาในปัจจุบัน

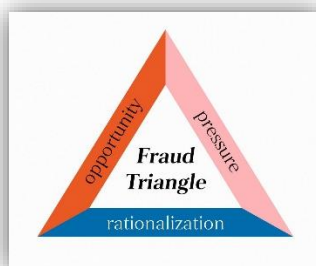
1.3) หลักการที่ 3 : ใช้ดุลพินิจอย่างสมเหตุสมผล การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นการใช้ดุลพินิจของผู้ประเมิน ดังนั้นในการใช้ดุลพินิจควรมีหลักการมีเหตุผลน่าเชื่อถือเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม

1.4) หลักการที่ 4 : เข้าใจปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงการทุจริต ผู้ประเมินต้องมีความเข้าใจกระบวนการ/โครงการ/งาน ที่จะทำการประเมินความเสี่ยง (End To End Process) ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีความรู้เรื่องความเสี่ยงการทุจริตรวมถึงโอกาสการเกิดความเสี่ยงและความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นหากไม่มีมาตรการจัดการความเสี่ยง

1.5) หลักการที่ 5 : เป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องการประเมินความเสี่ยงการทุจริตต้องกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2) ทฤษฎีการเกิดการทุจริต

2.1) ทฤษฎีของ Donald R. Cressey

ภาพที่ 2.1 แสดงทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle Theory)

จากภาพที่ 2.1 Donald R. Cressey นักสังคมวิทยาและอาชญาวิทยา ชาวอเมริกันได้เสนอทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle Theory) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

(1) **โอกาส (Opportunity)** เป็นเหตุการณ์ สถานการณ์ หรือช่องว่างในกระบวนการทำงานต่างๆ ที่เอื้อต่อการกระทำการทุจริต เช่น การแบ่งแยกหน้าที่ไม่ชัดเจนหนึ่งคนทำงานหลายหน้าที่ ส่งผลให้ไม่มีการตรวจสอบการทำงานถือเป็นช่องทางที่เอื้อให้แก่คนที่มองเห็นช่องว่างนี้ในการฉวยโอกาสกระทำการทุจริต

(2) ความกดดัน (Pressure) เป็นสิ่งเร้า สิ่งกระตุ้นที่ผลักดันให้เกิดการทุจริตโดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ไม่สามารถหาทางออกได้

(3) การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) เป็นการหาเหตุผลการทุจริตให้แก่ตนเองว่าสิ่งที่ทำนั้นไม่ใช่เรื่องที่ไม่ดีสามารถทำการทุจริตได้เนื่องจากมีตัวอย่างการทุจริตในองค์กรให้เห็นเป็นตัวอย่าง

2.2) ทฤษฎีของ Robert Klitgaard

Prof. Robert Klitgaard เป็นศาสตราจารย์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย Claremont Graduate University ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาการทุจริตในรูปแบบของสมการเรียกว่า “สมการคอร์รัปชัน” ซึ่งสามารถแปลเป็นสมการได้ ดังนี้

การทุจริต = การผูกขาด + ดุลพินิจ - กลไกความรับผิดชอบ

Corruption = Monopoly + Discretion - Accountability

จากสมการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันจะเพิ่มขึ้นหากระบบเศรษฐกิจมีการผูกขาดกับการใช้ดุลพินิจสูงเกินไป ในทางตรงกันข้าม หากกลไกความรับผิดชอบมากขึ้นโอกาสที่คอร์รัปชันจะลดลงก็จะมีมากขึ้น ด้วยเหตุนี้กลไกความรับผิดชอบ (Accountability) จึงมีความสำคัญมากในการป้องกันการทุจริตเพราะเป็นสิ่งที่ช่วยบรรเทาผลของการผูกขาด (Monopoly) และอำนาจในการตัดสินใจ (Discretion) ไม่ให้มีมากจนทำให้เกิดการทุจริต ดังนั้นสมการคอร์รัปชันจึงเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันโดยการลดอำนาจผูกขาดลดการใช้ดุลพินิจแต่ส่งเสริมให้เพิ่มความรับผิดชอบและความโปร่งใส

การสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานภาครัฐมีความสัมพันธ์กับแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตด้วยปัจจัยที่เป็นสาเหตุการทุจริตทั้ง 3 ด้าน ซึ่งสมการการทุจริตดังกล่าวแสดงถึงสาเหตุการทุจริตที่เกิดจากอำนาจผูกขาด (Monopoly) ที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจ (Incentive) ซึ่งเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมจากการได้อำนาจอิทธิพลหรือตำแหน่งหน้าที่ราชการในการดำเนินงานประกอบกับองค์ประกอบด้านดุลพินิจ (Discretion) ที่สัมพันธ์กับตัวผู้กระทำการทุจริตด้านทัศนคติและเหตุผล (Attitude/Rationalization) จากความโลภและขาดคุณธรรมจริยธรรมและองค์ประกอบด้านการขาดความรับผิดชอบ (Accountability) ที่เป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกอันเกิดจากความอ่อนแอของระบบการบริหารที่ขาดระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังซึ่งสัมพันธ์กับสาเหตุด้านโอกาส (Opportunity) ในการกระทำการทุจริต

3) ประเภทของการทุจริต

การทุจริต หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวทั้งที่กระทำโดยตัวผู้ทุจริตเอง โดยลำพังไม่เกี่ยวกับบุคคลอื่น เช่น การยกยอก การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว การเลือกที่รักมักที่ชัง เป็นต้น และที่เกี่ยวกับสองฝ่ายซึ่งมีผู้ให้และผู้รับ เช่น การเร่งความเร็วในการออกใบอนุญาตและการอนุญาตให้ดำเนินกิจการที่ถูกกฎหมายอย่างสมบูรณ์ซึ่งเรียกว่าเงินจระบี (Grease Money) ที่สามารถเปลี่ยนวงล้อของระบบราชการให้ราบรื่นและรวดเร็วขึ้น โดยจากความหมายของการทุจริตดังกล่าว จึงสามารถแบ่งประเภทการทุจริตออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) ประเภทตัวผู้ทุจริตทำการทุจริตโดยลำพัง ได้แก่การฉ้อโกง การยกยอกทรัพย์สิน

(2) ประเภทการทุจริตสองฝ่ายที่มีผู้ให้และผู้รับ ได้แก่การได้สัญญาจากรัฐ การได้รับจัดสรรผลประโยชน์ทางการเงิน เช่น เงินอุดหนุน การขอใบอนุญาตกระทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

การได้ลดค่าธรรมเนียม การลดระยะเวลา การหลีกเลี่ยงกฎหมาย เนื่องจากระเบียบข้อบังคับมีความซับซ้อน และเป็นภาระมากจึงเหลือวิธีเดียวที่จะทำให้สิ่งต่างๆ สำเร็จคือการจ่ายเพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งต่างๆ

4) มาตรฐาน ISO 37001

ISO 37001 พัฒนาขึ้นโดยองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสากล (International Organization for Standardization - ISO) มาตรฐาน ISO 37001 คือ มาตรฐานสากลสำหรับระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบน (Anti-Bribery Management System - ABMS) ที่ช่วยองค์กรป้องกันตรวจจับและรับมือกับการติดสินบนผ่านการกำหนดนโยบายการฝึกอบรม การประเมินความเสี่ยง และการตรวจสอบเหมาะสมสำหรับทุกองค์กรเพื่อสร้างความโปร่งใสลดความเสี่ยงทางกฎหมายและสร้างความเชื่อมั่นกล่าวคือเป็นระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบนที่ถูกออกแบบมาเพื่อยกระดับให้องค์กรสามารถสร้างระบบการจัดการและปรับปรุงแผนการปฏิบัติตามการต่อต้านการให้และรับสินบนได้ตลอดจนกำหนดมาตรการต่างๆ ที่องค์กรต้องดำเนินการซึ่งระบบดังกล่าวเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีในการต่อต้านการติดสินบนที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลกโดยนำระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน ISO 37001 : 2016 มาประยุกต์ใช้ 7 ด้าน ดังนี้

- (1) ด้านบริบทองค์กร
- (2) ด้านความเป็นผู้นำการป้องกันการติดสินบน
- (3) ด้านการวางแผนการป้องกันการติดสินบน
- (4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรการป้องกันการติดสินบน
- (5) ด้านการดำเนินงานการป้องกันการติดสินบน
- (6) ด้านการประเมินสมรรถนะการป้องกันการติดสินบน
- (7) ด้านการปรับปรุงและประเมินการปฏิบัติตามคู่มือการป้องกันการติดสินบน

2.2 นิยามหรือความหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น

ทุจริต หมายถึง การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิดการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการรับสินบนหรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

ปัญหา หรือความต้องการ ของผู้รับบริการหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นสำหรับด้านการอนุมัติอนุญาตให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความยุ่งยาก (Pain point) อุปสรรคหรือความต้องการของผู้รับบริการในแต่ละจุดสัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยงหรือเป็นสื่อการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควรไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใดนำสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียมนอกกระบวนการหรืออาจมีการเอื้อประโยชน์หรือการตอบแทนบุญคุณ ในรูปแบบต่างๆ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk) หมายถึง เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในการกระทำการทุจริตจากการพิจารณาอนุมัติอนุญาตและการให้บริการประชาชนการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่การใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการต่างๆ และการบริหารงบประมาณ ทั้งนี้จะไม่รวมความเสี่ยงการทุจริตจากการยกยอกเงินหรือทรัพย์สิน การเงิน การบัญชีที่เป็นเท็จ (Fraud Risk) ซึ่งมักเกิดจากการกระทำของบุคคลเพียงลำพังเนื่องจากระบบการควบคุมภายในอ่อนแอ

สินบน (Bribery) หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควรไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและ

ทางอ้อมและไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใดๆ ก็ตามโดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการโน้มน้าวหรือตอบแทนให้บุคคลกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับกระทำการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น ดังนั้นการให้หรือรับของขวัญรวมถึงผลประโยชน์อื่นใด เช่น การจัดเลี้ยง การอุปการะ ค่าเดินทาง และที่พัก อาจถูกพิจารณาว่าเป็นสินบนได้

รูปแบบของสินบน หมายถึง ผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น

1) **สินบน (Bribery)** หมายถึง ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เสนอว่าจะให้สัญญาว่าจะให้ มอบให้ การยอมรับ การให้ หรือการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะจงใจให้กระทำการหรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

2) **ค่าอำนวยความสะดวก** หมายถึง ค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยที่จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่เป็นทางการเป็นการให้เพียงเพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐจะดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการหรือเป็นการกระตุ้นให้ดำเนินการอย่างรวดเร็วขึ้นโดยกระบวนการนั้นไม่ต้องใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น

3) **ค่ารับรองและของขวัญ** หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของผู้รับบริการรัฐเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีหรือเป็นการแสดงออกซึ่งสินน้ำใจวัฒนธรรมทางสังคมโดยอาจรวมถึงค่าที่พัก ค่าโดยสาร การศึกษาดูงาน ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม บัตรกำนัล ฯลฯ

4) **สินน้ำใจ** หมายถึง ความเอื้อเฟื้อเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการมีน้ำใจความมีมิตรไมตรีการดูแลกันและกันเป็นต้น โดยอาจหวังการเอาประโยชน์จากการใช้อำนาจรัฐของผู้รับในอนาคต

5) **ค่าใช้จ่ายอื่นๆ** หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าสิ่งของใดๆ ที่มีค่าทางการเงินรวมถึงสิ่งใช้แทนเงินสด และสิ่งที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าหรือบริการได้

การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา มาตรา 128 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 ประกอบกับประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.2543 ข้อ 3 ให้นิยาม “การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้อำนาจในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตเป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบหรือเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดความเสี่ยงการทุจริตในอนาคต

โอกาส (Likelihood) หมายถึง โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) หมายถึง คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการหรือโครงการ

2.3 ประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตซึ่งเป็นเครื่องมือหลักที่สำนักงาน ป.ป.ท. ใช้เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อป้องกันสกัดกั้น ลด และปิดโอกาส

การทุจริตเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ได้จำแนกประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) **ด้านการอนุมัติ อนุญาต** ซึ่งเป็นความเสี่ยงการทุจริตจากการให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.2558 หรือตามระเบียบ/ ข้อบังคับของหน่วยงาน

2) **ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่** ซึ่งเป็นความเสี่ยงการทุจริตจากอำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือจากการปฏิบัติหน้าที่โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ

3) **ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ** ซึ่งเป็นความเสี่ยงการทุจริตจากโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุนหรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นงบกลาง เงินนอกงบประมาณ และโครงการที่จ่ายขาดจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

2.4 ปัจจัยสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

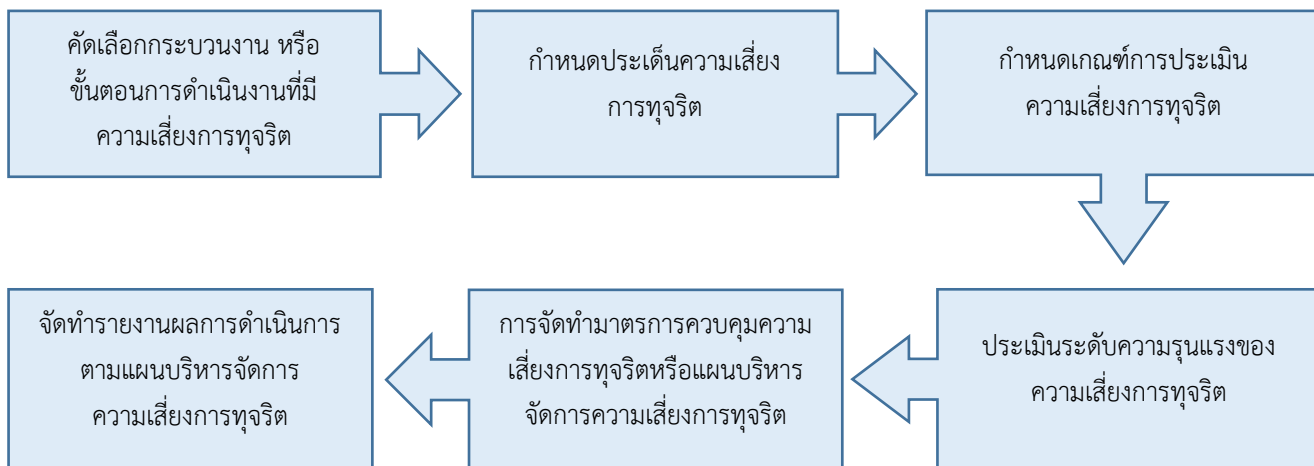
1) ความมุ่งมั่นของผู้นำองค์กร ในการวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตขององค์กรที่ยอมรับว่าความเสี่ยงการทุจริตมีอยู่จริง หากมีประเด็นการทุจริตต้องยกระดับเป็นบทเรียนเพื่อเรียนรู้และหาแนวทางการบริหารจัดการป้องกันการเกิดซ้ำ กฎแฉสำคัญที่ช่วยผลักดันให้องค์กรเติบโตไม่ใช่ความสามารถในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงการทุจริตแต่คือการที่ผู้นำองค์กรต้องทำให้เรื่องของการบริหารความเสี่ยงการทุจริตเป็นนโยบายและแนวทางที่ทุกส่วนจะต้องนำไปปฏิบัติ

2) ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในทิศทางเดียวกันของคนในองค์กร

3) กำหนดกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างทั่วถึงทั้งองค์กรและกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอมีตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความเที่ยงธรรมด้วยการมองจากบุคคลภายนอกมองไปที่กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน (Outside in) และอาจให้มีผู้แทนจากภายนอกเช่น ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อให้มีมุมมองที่รอบด้าน

4) มีการเปิดเผยแผนและผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในเว็บไซต์ของหน่วยงาน และมีการสื่อสารภายในหน่วยงานติดตามประเมินผลเพื่อวัดประสิทธิผลของแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างต่อเนื่องเนื่องจากรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอาจมีการเปลี่ยนแปลงมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพียงพอหรือไม่ และมาตรการที่กำหนดไว้ใช้ได้จริงหรือใช้ได้จริงแต่ไม่ได้ผลและสร้างความตระหนัก (Awareness) เรื่องความเสี่ยงการทุจริตในองค์กร

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลตำบลป่าซาง

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลป่าซาง

จากภาพที่ 3.1 การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

3.1 การคัดเลือกกระบวนการงานหรือขั้นตอนการดำเนินงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต

สำนัก/กองจะต้องค้นหากระบวนการงานซึ่งเป็นภารกิจงานหลักของสำนัก/กองที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิดหรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อนแต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐานหรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าสำนัก/กองมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากรคน พาหนะระบบเทคโนโลยีไม่มีหรือไม่พอ บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจไม่มีจิตสำนึกซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมาย

3.2 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนหลังจากที่สำนัก/กองตกลงร่วมกันว่าจะนำกระบวนการงานใดมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของสำนัก/กอง หลังจากนั้นให้สำนัก/กองนำกระบวนการงานนั้นมาระบุรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการงานนั้นและทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนโดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการงานหรือขั้นตอนการดำเนินงานที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่า ใคร ทำอะไร อย่างไร เพื่ออะไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบกระบวนการงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน (Risk Owners) และตัวแทนของสำนัก/กองอาจมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบกระบวนการงานหรือขั้นตอนการดำเนินงานส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบกระบวนการงานหรือขั้นตอนการดำเนินงานเท่านั้น

3.3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

3.3.1 แนวทางการกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ก่อนทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงานที่ทำการประเมินตามความเหมาะสมซึ่งพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) โดยให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัยตามรายละเอียดดังนี้

- **โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)** พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ

- **ผลกระทบ (Impact)** การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้นโดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน ทั้งนี้หน่วยงานต้องเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตตามความเหมาะสมของกระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงานที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

3.3.2 เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลป่าซาง

คณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตของเทศบาลตำบลป่าซางซึ่งมีหน้าที่ประเมินความเสี่ยงการทุจริตได้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลป่าซางเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ.2570 โดยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

1) เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)

มีการกำหนดเกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต เป็น 5 ระดับ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงเกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)

เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)	
โอกาสที่จะเกิดการทุจริต	
5	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า 5 ครั้งต่อปี
4	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า 4 ครั้งต่อปี
3	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า 3 ครั้งต่อปี
2	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า 2 ครั้งต่อปี
1	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต 1 ครั้งต่อปี

2) เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

มีการกำหนดเกณฑ์ผลกระทบ เป็น 2 ด้าน ได้แก่ เกณฑ์ผลกระทบทางการเงิน และ เกณฑ์ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน ตามรายละเอียดดังนี้

2.1) เกณฑ์ผลกระทบทางการเงิน

มีการกำหนดเกณฑ์ผลกระทบทางการเงิน เป็น 5 ระดับ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงเกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ทางด้านการเงิน

เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ทางด้านการเงิน	
ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
5	ความเสียหายมากกว่า 2,000,000 บาท
4	ความเสียหายมากกว่า 1,500,000 บาท ถึง 2,000,000 บาท
3	ความเสียหายมากกว่า 1,000,000 บาท ถึง 1,500,000 บาท
2	ความเสียหายตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท
1	ความเสียหายต่ำกว่า 500,000 บาท

คำอธิบาย : ระดับ 1 คือ ระดับความรุนแรง 1
ระดับ 2 คือ ระดับความรุนแรง 1-2
ระดับ 3 คือ ระดับความรุนแรง 1-3
ระดับ 4 คือ ระดับความรุนแรง 1-4
ระดับ 5 คือ ระดับความรุนแรง 1-5

2.2) เกณฑ์ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน

มีการกำหนดเกณฑ์ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน เป็น 5 ระดับ ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงเกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ทางการเงิน

เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ทางด้านการเงิน	
ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
5	หน่วยงานของรัฐถูกฟ้องร้องดำเนินคดี
4	เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานถูกดำเนินการทางวินัย อาญา ละเมิด
3	หน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
2	มีการร้องเรียนเรื่องการทุจริต
1	ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านความโปร่งใส สุจริต

คำอธิบาย : ระดับ 1 คือ ระดับความรุนแรง 1
ระดับ 2 คือ ระดับความรุนแรง 1-2
ระดับ 3 คือ ระดับความรุนแรง 1-3
ระดับ 4 คือ ระดับความรุนแรง 1-4
ระดับ 5 คือ ระดับความรุนแรง 1-5

3) เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

มีการกำหนดเกณฑ์การวัดระดับความรุนแรง เป็น 4 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง ระดับสูงและระดับสูงมาก ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 แสดงเกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
1	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต : สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
 สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
 สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
 สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

3.4 การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

หลังจากสำนัก/กองระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการแล้วหลังจากนั้นสำนัก/กองต้องให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงาน จาก ๒ ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยโอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood) และปัจจัยผลกระทบ (Impact) ซึ่งจะทำให้ได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลางหรือต่ำ ตามเกณฑ์ที่คณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตของเทศบาลตำบลป่าซางกำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 3 (ข้อ 3.3.2) โดยตารางการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตและระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 แสดงแบบรายงานระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2569

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ลำดับขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง			
					โอกาส Likelihood (L) (6)	ผลกระทบ Impact (I) (7)	ระดับความเสี่ยง Risk Score (8)	ระดับความเสี่ยง (9)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				

คำอธิบาย :

- (1) ที่ หมายถึง ลำดับที่ของชื่อความเสี่ยงการทุจริต
- (2) ชื่อความเสี่ยง หมายถึง ชื่อกระบวนการที่ประเมินความเสี่ยงการทุจริต เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การขอใบอนุญาตก่อสร้าง เป็นต้น
- (3) ลำดับขั้นตอน หมายถึง ลำดับที่ของขั้นตอนการดำเนินงานให้ระบุตั้งแต่ลำดับแรกจนสิ้นสุดขั้นตอนการดำเนินงาน
- (4) ขั้นตอนการดำเนินงาน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการที่ประเมินความเสี่ยงการทุจริตให้ระบุตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนสิ้นสุดการดำเนินงาน
- (5) ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานโดยละเอียดซึ่งอธิบายถึงรูปแบบวิธีการที่อาจเกิดการทุจริต ให้/รับสินบนจากการดำเนินงานในอนาคตหรือการอธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการนั้นๆ อย่างไรโดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร
- (6) โอกาส (Likelihood: L) หมายถึง โอกาสที่อาจจะเกิดหรือเคยเกิดการทุจริตจากประเด็นความเสี่ยงการทุจริตนั้นๆ โดยอาศัยจากเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลป่าซาง
- (7) ผลกระทบ (Impact: I) หมายถึง ผลกระทบที่อาจจะเกิดหรือเคยเกิดการทุจริตจากประเด็นความเสี่ยงการทุจริตนั้นๆ โดยอาศัยจากเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลป่าซาง
- (8) ระดับความเสี่ยง (Risk Score) หมายถึง (6) × (7)
- (9) ระดับความเสี่ยง หมายถึง ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่ประเมินได้โดยอาศัยจากเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลป่าซาง

3.5 การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตหรือแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริต โดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็นลำดับแรก ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือกในลำดับต่อมา มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการสำนัก/กองควรทำการคัดเลือกวิธีที่ดีที่สุดและประเมินความคุ้มค่าและเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินมาประกอบด้วย โดยดำเนินการตามตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 แสดงแบบรายงานจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตหรือแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตประจำปี พ.ศ. 2569

ที่ (1)	ชื่อ ความเสี่ยง (2)	ขั้นตอน การ ดำเนินงาน (3)	ประเด็น ความ เสี่ยง การ ทุจริต (4)	ระดับ ความ เสี่ยง (5)	มาตรการ ควบคุม ความ เสี่ยงการ ทุจริต (6)	วิธีการ ดำเนินการ (7)	ระยะเวลา การ ดำเนินการ (8)	งบประมาณ (บาท) (9)	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ (10)

คำอธิบาย :

- (1) ที่ หมายถึง ลำดับที่ของชื่อความเสี่ยงการทุจริต
- (2) ชื่อความเสี่ยง หมายถึง ชื่อกระบวนการงานที่ประเมินความเสี่ยงการทุจริต (ระบุเช่นเดียวกับที่ระบุไว้ในแบบรายงานตามตารางที่ 3.5)
- (3) ขั้นตอนการดำเนินงาน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการงานที่ประเมินความเสี่ยงการทุจริต (ระบุเช่นเดียวกับที่ระบุไว้ในแบบรายงานตามตารางที่ 3.5)
- (4) ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานโดยละเอียด (ระบุเช่นเดียวกับที่ระบุไว้ในแบบรายงานตามตารางที่ 3.5)
- (5) ระดับความเสี่ยง (Risk Score) หมายถึง ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่ประเมินได้ (ระบุเช่นเดียวกับที่ระบุไว้ในแบบรายงานตามตารางที่ 3.5)
- (6) มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง มาตรการที่จะใช้ในการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพื่อป้องกันและลดโอกาสที่จะนำไปสู่การทุจริต หรือส่งเสริมการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตต้องสอดคล้องกับประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- (7) วิธีดำเนินการ หมายถึง วิธีการดำเนินการที่สามารถดำเนินการได้ตามมาตรการที่จะใช้ในการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ในปีงบประมาณ พ.ศ.2569
- (8) ระยะเวลาดำเนินการ หมายถึง ช่วงเวลาที่จะดำเนินการตามมาตรการและวิธีดำเนินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตให้ระบุช่วงเวลาในปีงบประมาณ พ.ศ.2569
- (9) งบประมาณ หมายถึง งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการตามมาตรการและวิธีดำเนินการซึ่งอาจจะใช้งบประมาณหรือไม่ใช้งบประมาณก็ได้
- (10) หน่วยงานที่รับผิดชอบ หมายถึง สำนัก/กองที่ดำเนินการมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้น

การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตซึ่งเป็นหัวใจสำคัญเพื่อให้คดีการทุจริตและประพฤติมิชอบลดลงตามเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบแผนแม่บทย่อยด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งนี้การจัดทำมาตรการเป็นวิธีการออกแบบระบบหรือกระบวนการงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งสิ่งที่ต้องการอันดับแรกของการจัดทำมาตรการป้องกันการความเสี่ยงการทุจริต คือผลลัพธ์ (Outcome) ซึ่งการที่จะบรรลุเป้าหมายจะต้องมีวิธีการ (How To) อันประกอบด้วยกระบวนการนำเข้า(Input) เช่น ขั้นตอน กระบวนการ เพื่อให้มาตรการที่ตั้งไว้บรรลุเป้าหมายหากมีผลลัพธ์เกิดขึ้นมากกว่า 1 อย่างผลลัพธ์นั้นเป็นผลพลอยได้ (By Product) ของมาตรการที่กำหนดไว้

ข้อมูลที่น่ามาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตต้องได้มาจากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตตามรูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริตเสมือนเป็นต้นน้ำ เพื่อนำมาสู่การกำหนดมาตรการได้ตรงจุดเป็นเสมือนกลางน้ำ ส่วนมาตรการที่กำหนดไว้ต้องนำสู่การบังคับใช้ด้วยการกำกับติดตามประเมินผลเพื่อนำมาทบทวนในการปรับมาตรการให้สามารถควบคุมความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพมาตรการที่ดีต้องสามารถตอบสนองรูปแบบพฤติการณ์ของความเสี่ยงที่ค้นพบเป็นเสมือนปลายน้ำ มาตรการต่างๆ ต้องมีการทบทวน ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพราะรูปแบบการทุจริตก็มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน

นอกจากนี้ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็นการนำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงานที่ทำการประเมินของสำนัก/กองที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) ซึ่งมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการยืนยันผลว่ามาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดหรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่ตามวงจร ดังตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 แสดงระดับและคำอธิบายการประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ระดับ	คำอธิบายการประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญแต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

3.6 การจัดทำรายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้ เทศบาลตำบลป่าซางกำหนดให้สำนัก/กอง ดำเนินการรายงานผลหรือความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการยืนยันผลว่ามาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดและทบทวนมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตหรือแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงานโดยดำเนินการตามตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 แสดงแบบรายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ.2569

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยงก่อนการดำเนินการ			มาตรการควบคุมความเสี่ยง	วิธีการดำเนินการ	ผลการดำเนินการตามมาตรการ/วิธีการดำเนินการ	ระดับความเสี่ยงหลังดำเนินการ			สรุปผลการดำเนินการ	แนวทางการจัดการสำคัญถัดไป	หน่วยงานรับผิดชอบ
				โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง				โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง			
													☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ เริ่มดำเนินการไปแล้วบ้าง แต่ยังไม่ครบถ้วน ☐ ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนเฝ้าระวังและติดตามต่อเนื่อง	☐ การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินการได้อย่างเหมาะสม และไม่กำหนดมาตรการ/วิธีการเพิ่มเติม หรือปรับปรุงแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่ ☐ ควรมีการปรับปรุง ☐ ดำเนินการตามมาตรการ/วิธีการเดิมต่อไป ในปี2569 และกำหนดมาตรการ/วิธีการเพิ่มเติม ☐ กำหนดมาตรการ/วิธีการใหม่	

ส่วนที่ 4
แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต
ของเทศบาลตำบลป่าซาง
ประจำปี พ.ศ. 2569

4.1 การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2569

สำนัก/กองต่างๆ ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในของเทศบาลตำบลป่าซาง ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตตามขั้นตอนดังนี้

1) ค้นหากระบวนการที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต
2) ระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตเป็นการวิเคราะห์ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการว่ามี ช่องว่างหรือโอกาสที่จะเกิดการทุจริตอย่างไรบ้าง กล่าวคือเป็นการอธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ว่ามีรูปแบบพฤติการณ์การทุจริตที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการนั้นๆ อย่างไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร

3) การประเมินและจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตเป็นการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนโดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย ได้แก่ โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับใดได้แก่ สูงมาก สูง ปานกลางหรือต่ำ ซึ่งเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเกณฑ์ที่ผ่านการพิจารณาและเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตของเทศบาลตำบลป่าซาง

ในปี พ.ศ.2569 เทศบาลตำบลป่าซางได้ดำเนินการค้นหากระบวนการที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริตและประเมินความเสี่ยงการทุจริตในกระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงานซึ่งเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานพบความเสี่ยงการทุจริต จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอนุมัติ อนุญาต ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ทั้งนี้ได้มีการจำแนกการประเมินความเสี่ยงการทุจริตดังกล่าว เป็น 3 ประเด็น รวม 5 ความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

- 1) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ การอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.2558 (จำนวน 2 ความเสี่ยง)
- 2) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ (จำนวน 1 ความเสี่ยง)
- 3) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง (จำนวน 2 ความเสี่ยง)

รายละเอียดการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตและระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ.2569

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการ ทุจริต	ระดับความเสี่ยงการทุจริต			หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
					โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความ รุนแรง	
ด้านการอนุมัติ การอนุญาต								
1.	การขออนุญาตประกอบกิจการ ประเภทสถานที่จำหน่ายอาหาร	1	รับคำขอใบอนุญาตพร้อม เอกสารหลักฐาน และ ตรวจสอบความถูกต้องของ เอกสารหลักฐาน	-				กอง สาธารณสุข และ สิ่งแวดล้อม
		2	ลงพื้นที่ตรวจสอบสุลักษณะ ของสถานที่ประกอบการ	-				
		3	ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ ประกอบกิจการ และชำระ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต	เจ้าหน้าที่มีการรับเงิน ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต แต่ ไม่นำส่งฝ่ายจัดเก็บรายได้ กองคลัง	1	2	1x2 (ต่ำ)	
2.	การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร	1	ผู้ขอรับใบอนุญาตยื่นคำ ขอรับใบอนุญาตก่อสร้าง อาคารพร้อมเอกสาร					กองช่าง
		2	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ พิจารณาเอกสาร ประกอบการขออนุญาต					

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการ ทุจริต	ระดับความเสี่ยงการทุจริต			หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
					โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความ รุนแรง	
		3	เจ้าหน้าที่ดำเนินการ ตรวจสอบสถานที่ก่อสร้าง จัดทำผังบริเวณแผนที่สังเขป					
		4	เจ้าหน้าที่ (สถาปนิก/วิศวกร) ตรวจพิจารณาแบบแปลน					
		5	เจ้าหน้าที่พิมพ์ใบอนุญาตฯ และหนังสือแจ้งผลการ พิจารณา (น.1) เสนอ เจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี) เพื่อพิจารณาออกใบอนุญาต และแจ้งผลการพิจารณา (น.1) ให้ผู้ขอรับใบอนุญาต ทราบ					
		6	ชำระค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตฯ และตรวจแบบ แปลน พร้อมทั้งรับ ใบอนุญาตฯ	เจ้าหน้าที่อาจนำส่ง ค่าธรรมเนียมไม่ครบจำนวน	1	3	1x3 (ปานกลาง)	

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการ ทุจริต	ระดับความเสี่ยงการทุจริต			หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
					โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความ รุนแรง	
ด้านการใช้อำนาจทางกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ								
3.	การให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย	1	ผู้ประสบภัยแจ้งเหตุต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ตรวจสอบและระงับภัย เบื้องต้น					
		2	สำรวจและประเมินความ เสียหาย	รายงานความเสียหายไม่ตรงกับข้อเท็จจริงเนื่องจากอาจ มีความเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ ผู้ทำหน้าที่สำรวจความ เสียหายมีความสัมพันธ์ ส่วนตัวกับผู้ประสบภัย ซึ่ง อาจส่งผลให้เกิดความ ลำเอียงหรือการเอื้อ ประโยชน์ในการให้ ความช่วยเหลือ	1	4	1x4 (ปานกลาง)	

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการ ทุจริต	ระดับความเสี่ยงการทุจริต			หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
					โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความ รุนแรง	
		3	คณะกรรมการฯ พิจารณา ความช่วยเหลือตาม หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง โดยต้องดำเนินการให้เสร็จ สิ้นภายในระยะเวลาที่ กำหนด					
		4	หน่วยงานราชการโอนเงิน เข้าบัญชีธนาคารของ ผู้ประสบภัย					
		5	การติดตามและรายงานผล					
ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง								
4.	การจัดซื้อจัดจ้าง	1	การกำหนดคุณลักษณะ/ ขอบเขตของงาน (TOR) และ กำหนดราคากลาง					กองคลัง
		2	ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้าง					

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยงการทุจริต			หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
					โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความ รุนแรง	
		3	ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560					
		4	การตรวจรับพัสดุ	- เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ อาจตรวจรับงานที่ไม่ตรงกับรายละเอียดคุณลักษณะ (TOR) อาจลดทอนคุณลักษณะหรืออาจมีการเปลี่ยนแปลงวันตรวจรับเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง	2	3	2x3 (ปานกลาง)	
				- เจ้าหน้าที่อาจดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยผูกขาด การซื้อ/การจ้าง ผู้ค้ารายเดิม ทำให้ได้สินค้าที่มีราคาสูงกว่าท้องตลาด เนื่องจากอาจมีการรับผลประโยชน์จากการซื้อจ้าง	2	1	2x1 (ต่ำ)	

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยงการทุจริต			หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
					โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความ รุนแรง	
5.	การจัดซื้ออาหารเสริม (นม)	1	แจ้งสถานศึกษาให้แจ้ง จำนวนนักเรียน	โรงเรียนอาจมีการปกปิดจำนวนนักเรียน ไม่ตรงกับความเป็นจริง เพื่อให้ได้รับการ จัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น	2	1	2x1 (ต่ำ)	
		2	การกำหนดรายละเอียด คุณลักษณะเฉพาะของ พัสดุการจัดซื้ออาหารเสริม					
		3	ขออนุมัติจัดซื้อ					
		4	ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วย การจัดซื้อจัดจ้างและการ บริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560					
		5	การตรวจรับพัสดุ	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุอาจจะตรวจ รับพัสดุไม่ตรงตามที่ TOR กำหนด เช่น ผู้รับจ้างจัดส่งจำนวนอาหารเสริม(นม) ไม่ครบแต่คณะกรรมการฯ ตรวจรับ อาหารเสริม(นม) นั้น เป็นต้น เพื่อเอื้อ ประโยชน์ให้ผู้รับจ้าง	2	1	2x1 (ต่ำ)	

4.2 แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตประจำปี พ.ศ.2569

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือในการกำหนดมาตรการเชิงรุกเพื่อยับยั้งความเสี่ยงไม่ให้เกิดขึ้นจริงหรือลดความเสียหายให้น้อยที่สุด ดำเนินการโดยนำประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มากำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตโดยการเลือกหรือกำหนดวิธีจัดการความเสี่ยงการทุจริต เช่น การลดความเสี่ยงการทุจริต (เช่น การเพิ่มขึ้นตอนตรวจสอบ), การหลีกเลี่ยง (เช่น การปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติ), หรือการโอน/กระจายความเสี่ยง กล่าวคือเป็นการกำหนดมาตรการควบคุมที่ชัดเจน (เช่น การใช้ IT, การลดดุลยพินิจ, การเพิ่มกรรมการ) พร้อมผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และวิธีการดำเนินงาน

เทศบาลตำบลป่าซาง ได้นำประเด็นความเสี่ยงการทุจริตจากตารางที่ 4.1 มากำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพื่อให้องค์กรมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตโดยการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ.2569 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.2

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
การอนุมัติ อนุญาต									
1.	การขออนุญาตประกอบกิจการประเภทสถานที่จำหน่ายอาหาร	1. รับคำขอรับใบอนุญาตพร้อมเอกสารหลักฐานและตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐาน			มาตรการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบเอกสาร	1. กำหนดบทลงโทษ 2. แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด 3. เผยแพร่แผนผังขั้นตอนการขออนุญาตให้ผู้ขอรับบริการทราบ	ปีงบประมาณ 2569	ไม่ใช้งบประมาณ	กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
		2. ลงพื้นที่ตรวจสอบสุลักษณะของสถานประกอบกิจการ			มาตรการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการลงพื้นที่ตรวจสอบสุลักษณะของสถานประกอบกิจการ	1. กำหนดเขตพื้นที่และเจ้าหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจนซึ่งจะต้องมีเจ้าหน้าที่อย่างน้อย 2 คน ลงพื้นที่ตรวจสอบสุลักษณะของสถานประกอบกิจการ 2. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด 3. กำหนดบทลงโทษ หากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีการเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้ประกอบกิจการ			

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		3. ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบการ และรับชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต	เจ้าหน้าที่มีการรับเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตแต่ไม่นำส่งฝ่ายจัดเก็บรายได้กองคลัง	1x2 ต่ำ	มาตรการกำหนดระยะเวลารับเงิน-ส่งเงิน	1. รับชำระเป็นเงินสดก่อนเวลา 15.30 น. ในวันทำการเท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่ตรวจเช็ครวบรวมส่งฝ่ายจัดเก็บรายได้ กองคลังภายในวันเดียวกันให้ตรงกับใบเสร็จรับเงินที่ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ 2. โอนเงินผ่านหมายเลขบัญชี และ QR CODE ของเทศบาล ตำบลป่าซาง 3. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด 4. กำหนดบทลงโทษ หากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีการเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้ประกอบการ			

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
2.	การขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร	<p>1. ผู้ขอรับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร พร้อมเอกสาร</p> <p>2. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบพิจารณาเอกสารประกอบการขออนุญาต</p>	<p>การรับคำขอใบอนุญาตฯ ไม่เป็นไปตามลำดับคำขอ (ลำดับคิว) เจ้าหน้าที่อาจรับคำขอให้กับผู้ที่ยื่นก็เป็นกรส่วนตัวก่อน</p> <p>1. เจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน</p> <p>2. การตรวจเอกสารครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในใบคำขอฯ แต่มีการรับเรื่องไว้และไม่มีกรอบระยะเวลา กำหนดที่ชัดเจน ทำให้ล่าช้าและอาจก่อให้เกิดการเรียกรับสินบนเพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาอนุญาต</p>		<p>มาตรการจัดทำทะเบียนคุมการรับใบคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร และกำกับดูแลการตรวจสอบเอกสารในการยื่นขอรับใบอนุญาตฯ ตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน</p>	<p>1. จัดทำแผนผังขั้นตอน/หลักเกณฑ์/วิธีการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร</p> <p>2. จัดทำแผ่นพับคู่มือ/ขั้นตอนการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร โดยระบุช่องทางการร้องเรียนในคู่มือ และแจกให้กับผู้ที่มาติดต่อขอรับใบอนุญาตฯ ทุกครั้ง/ทุกคน</p> <p>3. กำกับดูแล กำชับเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด</p> <p>4. กำหนดให้ฝ่ายบริหารงานทั่วไป งานการเงินและบัญชี เป็นผู้เก็บเงินรายได้การชำระค่าธรรมเนียมฯ ออกเลขที่ใบอนุญาตฯ พร้อมจ่ายใบอนุญาต และนำส่งเงิน/ใบสรุบนำส่งเงินให้กับสำนักคลังทุกวัน</p> <p>5. แจ้งบทลงโทษหากพบว่ามีกรกระทำผิด</p> <p>6. ผู้บังคับบัญชาควบคุมติดตามงานอย่างใกล้ชิด</p>	งบประมาณ 2568	ไม่ใช่ งบประมาณ	กองช่าง

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		3. เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบสถานที่ก่อสร้าง จัดทำผังบริเวณแผนที่สังเขป	การตรวจสอบสถานที่ก่อสร้างอาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์			7. มีการให้บันทึกรายงานผลการปฏิบัติงานการรับและการออกใบอนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาทุกเดือน			
		4. เจ้าหน้าที่ (สถาปนิก/วิศวกร) ตรวจสอบพิจารณาแบบแปลน							
		5. เจ้าหน้าที่พิมพ์ใบอนุญาตฯ และหนังสือแจ้งผลการพิจารณา (น.1) เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี) เพื่อพิจารณาออกใบอนุญาตฯและแจ้งผลการพิจารณา (น.1) ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบ							

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		6. ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฯ และค่าธรรมเนียมตรวจแบบแปลน พร้อมทั้งรับใบอนุญาตฯ	เจ้าหน้าที่อาจนำส่งค่าธรรมเนียมไม่ครบจำนวน	1x3 (ปานกลาง)					

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
3.	การใช้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย	สำรวจและประเมินความเสียหาย	รายงานความเสียหายไม่ตรงกับข้อเท็จจริงเนื่องจากอาจมีความเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่สำรวจความเสียหายมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้ประสบภัย ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความลำเอียงหรือการเอื้อประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือ	1x3 (ปานกลาง)	1. กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้สำรวจลงนามรับรองว่าไม่มีส่วนได้เสียหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้ประสบภัย 2. กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสียหายที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และใช้แบบฟอร์มมาตรฐานเดียวกัน 3. เปิดช่องทางรับเรื่องร้องเรียน/แจ้งเบาะแสพร้อมคุ้มครองผู้ร้องเรียน	1. จัดทำแบบฟอร์มหนังสือรับรองว่าไม่มีส่วนได้เสีย ไม่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด กับผู้ประสบภัย 2. กำหนดแบบสอบข้อเท็จจริงผู้ประสบภัยเพื่อใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน 3. จัดทำนโยบาย “การรับเรื่องร้องเรียนและการคุ้มครองผู้ร้องเรียน” โดยระบุชัดเจนว่ารับเรื่องร้องเรียน/แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตการเอื้อประโยชน์ หรือการปฏิบัติไม่เป็นธรรมโดยเปิดหลายช่องทางการร้องเรียนผ่าน Facebook ทต.ป่าซาง และหรือแจ้งผ่านทางหมายเลขโทรศัพท์ 053 521 007	งบประมาณ 2568	ไม่ใช้งบประมาณ	สำนักปลัดเทศบาล

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
การจัดซื้อจัดจ้าง									
4.	การจัดซื้อจัดจ้าง	การตรวจรับพัสดุ	เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ อาจตรวจรับงานที่ไม่ตรงกับรายละเอียดคุณลักษณะ(TOR) อาจลดทอนคุณลักษณะหรืออาจมีการเปลี่ยนแปลงวันตรวจรับ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง	2x3 (ปานกลาง)	มาตรการตรวจรับพัสดุ	แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้รับแต่งตั้งให้ตรวจรับพัสดุให้เป็นไปตามสัญญา/รายละเอียดคุณลักษณะ(TOR), ระบุวันที่ตรวจรับตามความเป็นจริง และไม่ให้รับผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง	งบประมาณ 2568	ไม่ใช้งบประมาณ	กองคลัง

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560	เจ้าหน้าที่อาจดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง โดยผูกขาดการซื้อ/การจ้าง ผู้ค้ารายเดิมทำให้ได้สินค้าที่มีราคาสูงกว่าท้องตลาด เนื่องจากอาจมีการรับผลประโยชน์จากการซื้อจ้าง	2x1 (ต่ำ)	มาตรการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง	1. เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และตามระเบียบฯ หนังสือที่สั่งการอย่างเคร่งครัด 2. เจ้าหน้าที่ดำเนินการสืบราคาซื้อจ้างจากร้านค้าผู้ประกอบการรายใหม่ที่ไม่เคยเป็นคู่สัญญามาก่อน เพื่อหาคู่แข่งที่ราคายุติธรรมและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันมากขึ้น	งบประมาณ 2568	ไม่ใช่งบประมาณ	กองคลัง

ที่	ชื่อความเสี่ยง	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
5.	การจัดซื้ออาหารเสริม (นม)	แจ้งสถานศึกษาให้แจ้งจำนวนนักเรียน	โรงเรียนอาจมีการปกปิดจำนวนนักเรียนไม่ตรงกับความเป็นจริง เพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น	2x1 (ต่ำ)	สถานศึกษาแจ้งยอดของนักเรียนที่มีตัวตนอยู่จริงในปัจจุบัน	1. ให้สถานศึกษาแจ้งยอดนักเรียนที่มีตัวตนอยู่จริงในปัจจุบัน พร้อมแนบรายชื่อนักเรียนพร้อมด้วย 2. ให้โรงเรียนแจ้งยอดนักเรียนหลังจากเปิดเรียนเพื่อยืนยันยอดจำนวนนักเรียน	งบประมาณ 2568	ไม่ใช่ งบประมาณ	กองการศึกษา
		การตรวจรับพัสดุ	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุอาจจะตรวจรับพัสดุไม่ตรงตามที่ TOR กำหนด เช่น ผู้รับจ้างจัดส่งจำนวนอาหารเสริม(นม) ไม่ครบ แต่คณะกรรมการฯ ตรวจรับอาหารเสริม(นม) นั้น เป็นต้น เพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้รับจ้าง	2x1 (ต่ำ)	มาตรการตรวจรับพัสดุ	1. แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุให้ดำเนินการตามระเบียบ,กฎหมาย และหนังสือสั่งการอย่างเคร่งครัด ตรวจรับพัสดุให้เป็นไปตามสัญญา TOR และไม่ได้รับผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง 2. แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการตรวจรับ ตรวจสอบเอกสารการส่งมอบพัสดุ เพื่อป้องกันการทุจริต			